

2022. gada ziņojums par situāciju patvēruma jomā Kopsavilkums





© Eiropas Savienības Patvēruma aģentūra (EUAA), 2022. gads

Ne Eiropas Savienības Patvēruma aģentūra (EUAA), ne personas, kuras rīkojas EUAA vārdā, nav atbildīgas par šajā publikācijā ietvertās informācijas iespējamo izmantošanu.

Vāka foto: iStock/[Kostas7](#)

Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2022. gads

PDF ISBN 978-92-9487-461-0 doi:10.2847/591136 BZ-AH-22-001-LV ISSN 2600-304X

Pārpublicēšanas gadījumā atsauce uz avotu ir obligāta. Lai izmantotu vai reproducētu fotoattēlus vai citu materiālu, uz ko neattiecas EUAA autortiesības, jāsaņem atļauja tieši no autortiesību īpašniekiem.

2022. gada ziņojums par situāciju patvēruma jomā

**Gada ziņojums par situāciju patvēruma
jomā Eiropas Savienībā**

KOPSAVILKUMS



Priekšvārds

Politiskā attīstība 2021. gadā un 2022. gada sākumā tieši ietekmēja starptautiskās aizsardzības vajadzības, veicinot pārvietošanās viļņus uz ES+ valstīm. Talību nākšana pie varas Afganistānā un Krievijas iebrukums Ukrainā radīja jaunas aizsardzības vajadzības un veicināja patvēruma meklētāju skaita pieaugumu Eiropā. Turklāt situācija pēc Covid-19, pieaugot patvēruma meklētāju skaitam, radīja jaunus izaicinājumus, kuriem bija nepieciešami dinamiski risinājumi, lai saglabātu pasaulē vienīgās daudznacionālās patvēruma sistēmas – Kopējās Eiropas patvēruma sistēmas (KEPS) integritāti. Šie notikumi ir kā spilgts atgādinājums par to, cik ātri var mainīties migrācijas un patvēruma modeļi.

Uz šā fona [2022. gada ziņojumā par situāciju patvēruma jomā](#) ir uzsvērts, kā tika pārbaudīta valstu patvēruma un uzņemšanas sistēmu gatavība un elastība, lai turpinātu nodrošināt aizsardzību tiem, kuriem tā ir nepieciešama. Daudzas administrācijas izjuta milzīgu spiedienu līdz ar lielo ieceļotāju pieplūdumu, vienlaikus cenšoties apiet noteiktos Covid-19 ierobežojumus. Ziņojumā ir norādīts, kur ir vērojama konverģence KEPS ieviešanā, bet netiek noklusētas novirzes, kas joprojām saglabājas, un jomas, kur var veikt turpmākus uzlabojumus.



Patvēruma sistēmu noturība var uzlaboties tikai līdz ar progresu ceļā uz Eiropas Komisijas Migrācijas un patvēruma pakta juridisko instrumentu pieņemšanu. Turklāt kopš 2022. gada janvāra Eiropas Savienības Patvēruma aģentūrai (EUAA) ar pastiprinātām pilnvarām ir galvenā funkcija turpmākā KEPS precizēšanā un aktīvā atbalstā dalībvalstīm. Tomēr ir svarīgi uzklaustīt arī balsis no priekšposteņa valstīm. Šajā ziņā Patvēruma ziņojums ir vērtīgs resurss, kurā minēti vairāk nekā 1500 uzticamu avotu, tostarp valsts iestādes, starptautiskās organizācijas, akadēmiskās aprindas un pilsoniskās sabiedrības organizācijas, kā arī sniegta visplašākā jaunākā informācija par situāciju patvēruma jomā Eiropā.

Aģentūra kā patvēruma kompetences centrs Eiropā jau kopš savas dibināšanas pirms 11 gadiem ir apvienojusi ES+ valstis, veicot informācijas un labākās prakses apmaiņu, uzlabojot kvalitāti un saskaņojot praksi. Ir skaidrs, ka pieprasījums pēc Aģentūras atbalsta arvien pieaugs, un mēs esam gatavi turpināt sadarbību ar partneriem un izmantot savas pastiprinātās pilnvaras nākamajos gados.

Nina Gregori
Izpilddirektore
Eiropas Savienības Patvēruma aģentūra





Saturs

Priekšvārds.....	5
Saturs.....	6
Ievads.....	7
1. Globālās attīstības tendences patvēruma jomā.....	7
2. Svarīgākās norises patvēruma jomā Eiropas Savienībā.....	8
3. EASO pāreja uz EUAA.....	11
4. Kopējās Eiropas patvēruma sistēmas darbība.....	12
1. prioritāte – patvēruma un uzņemšanas sistēmu digitalizācija 2021. gadā.....	12
2. prioritāte – pašreizējās Covid-19 pandēmijas ietekme uz patvēruma un uzņemšanas sistēmām.....	12
3. prioritāte – ES+ valstu reakcija uz Afganistānas pilsoņu aizsardzības jaunajām vajadzībām	13
4.1. Piekļuve patvēruma procedūrai.....	13
4.2. Dublinas procedūra.....	14
4.3. Īpašas procedūras aizsardzības vajadzību novērtēšanai.....	15
4.4. Patvēruma pieteikumu izskatīšana pirmajā instancē.....	16
4.5. Patvēruma pieteikumu izskatīšana otrajā vai augstākā instancē.....	18
4.6. Izskatāmās lietas.....	18
4.7. Starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju uzņemšana.....	19
4.8. Aizturēšana patvēruma procedūras laikā.....	19
4.10. Juridiskā palīdzība un pārstāvība.....	21
4.11. Mutiskās tulkošanas pakalpojumi.....	21
4.12. Izcelsmes valsts informācija.....	22
4.13. Bezvalstniecība patvēruma kontekstā.....	22
4.14. Aizsardzības saturs.....	22
4.15. Bijušo pieteikuma iesniedzēju atgriešana.....	23
4.16. Pārmitināšana un humanitārā uzņemšana.....	24
5. Bērni un personas ar īpašām vajadzībām patvēruma piešķiršanas procedūrā.....	24
Nobeiguma piezīmes	27



Ievads

Eiropas Savienības Patvēruma aģentūras (EUA) ikgadējais ziņojums par patvērumu ir galvenais informācijas avots par starptautisko aizsardzību Eiropā un sniedz visaptverošu pārskatu par svarīgākajām norisēm patvēruma jomā Eiropas Savienības dalībvalstīs, Islandē, Lihtenšteinā, Norvēģijā un Šveicē (ES+ valstīs).

Ziņojums sākas ar īsu pārskatu par tendencēm un galvenajām diskusiju tēmām, kas saistītas ar piespiedu pārvietošanu globālā līmenī, un sašaurinās Eiropas kontekstā. Galvenās norises ir izklāstītas ES un valstu līmenī, aptverot visus Kopējās Eiropas patvēruma sistēmas (KEPS) aspektus. Tiek parādīta atsevišķa tiesu prakse, lai ilustrētu, kā tiesas ir veidojušas Eiropas un valstu tiesību aktu interpretāciju. Turklāt statistikas dati par galvenajiem rādītājiem akcentē tendences patvēruma jomā 2021. gadā.

Spiediens pie ES ārējām robežām 2021. gadā pieauga, ieceļotāju skaitam atgriežoties pirmspandēmijas līmenī, kaut arī joprojām turpinājās Covid-19 ierobežošanas pasākumi. Politiskā situācija izraisīja strauju ieceļotāju skaita pieaugumu no Afganistānas, Baltkrievijas un 2022. gada sākumā no Ukrainas. Reaģējot uz to, ES+ valstis ātri pielāgojās ieceļotāju vilņiem, atvieglojot patvēruma pieteikuma iesniegšanas procesu, pārkārtojot uzņemšanas vietas un sakārtojot ierašanās centrus dažādiem patvēruma procedūras posmiem.

1. Globālās attīstības tendences patvēruma jomā



Notikumi 2021. gadā un 2022. gada sākumā izraisīja miljoniem cilvēku pārvietošanos, pastiprinot esošās vajadzības pēc aizsardzības risinājumiem visā pasaulē. Talību nākšana pie varas Afganistānā izraisīja jaunus pārvietošanās ciklus valsts iekšienē un pāri robežām reģionā, kur pārvietošanās jau bija ierasta parādība. Krievijas iebrukums Ukrainā lika miljoniem cilvēku pamest savas mājas un meklēt patvērumu kaimiņvalstīs. Cilvēki arī turpināja bēgt no esošajiem pārvietošanās punktiem Kongo Demokrātiskajā Republikā, Etiopijā, Mozambikā, Mjanmā, Dienvidsudānā, Sīrijā, Sāhelas reģionā, Venecuēlā un Jemenā.

Pēc Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstā komisāra bēgļu jautājumos (UNHCR) aplēsēm pasaulē 2021. gada jūnijā bija vairāk nekā 84 miljoni piespiedu kārtā pārvietotu cilvēku. Šajā skaitā ir iekļauti 26,6 miljoni bēgļu saskaņā ar UNHCR mandātu, 4,4 miljoni patvēruma meklētāju, 48 miljoni iekšzemē pārvietoto personu un 3,9 miljoni venecuēliešu, kuri pārvietoti uz ārzemēm.

Kad 2021. gadā tika atzīmēta 70. gadadiena kopš 1951. gada Konvencijas par bēgļu statusu kā cilvēktiesību pamatkomponentu, starptautiskā sabiedrība turpināja savus globālos un reģionālos centienus, lai izstrādātu risinājumus cilvēkiem, kuriem ir nepieciešama aizsardzība visā pasaulē. Galvenā iniciatīva, kuras pamatā ir daudzu ieinteresēto personu sadarbība, ir Globālais pakts par bēgļiem, kura mērķis ir nodrošināt ilgtspējīgus risinājumus bēgļu situācijai. Šis struktūras ietvaros 2021. gadā turpinājās darbs, lai: i) mazinātu spiedienu uz uzņēmējvalstīm; ii) uzlabotu bēgļu pašpalāvēību; iii) paplašinātu risinājumus trešās valstīs; iv) atbalstītu apstākļus izcelsmes valstīs drošai un cienīgai to pieteikuma iesniedzēju atgriešanai, kuriem tiek liegta aizsardzība.



Turpināja attīstīties pārrunas un darbs starptautiskās aizsardzības jomā, lai pielāgotos jaunām vajadzībām un aktuālām tēmām. Galvenie jautājumi, kas 2021. gadā joprojām bija patvēruma jomas uzmanības centrā, iekļāva:

- pāreju no pasākumiem, kas tika ieviesti kā reakcija uz Covid-19 pandēmiju, uz ilgtspējīgām darba metodēm, kas ietver jaunu praksi un digitālas transformācijas;
- pastiprinātus centienus rast ilgtspējīgus risinājumus cilvēkiem, kuriem ir nepieciešama aizsardzība;
- klimata izraisītās pārvietošanās atzīšanu pilnā mērā un efektīvu atbildes reakciju izstrādi pieaugošajai klimata ārkārtas situācijai;
- turpmāku dzimumu līdztiesības aspektu integrēšanu aizsardzības vajadzību izpratnē un aizsardzības risinājumu nodrošināšanā;
- pievēršanos bezvalstniecības jautājumiem patvēruma kontekstā un bezvalstniecības un aizsardzības vajadzību mijiedarbībai.

2.Svarīgākās norises patvēruma jomā Eiropas Savienībā



Progress tika panākts un sperti nozīmīgi soļi 2021. gadā tehniskā un politiskā līmenī, lai īstenotu Migrācijas un patvēruma paktu, tomēr vēl ir jāpanāk politiska vienošanās par dažiem galvenajiem pakta elementiem. Svarīgs pavērsiens bija Regula (ES) 2021/2303, kas stājas spēkā 2022. gada janvārī, par Eiropas Savienības Patvēruma aģentūras (EUAA) izveidošanu, kura aizstāja Eiropas Patvēruma atbalsta biroju (EASO) ar paplašinātām un uzlabotām pilnvarām.

Gaidot turpmāku likumdošanas progresu saistībā ar ierosināto Atgriešanas direktīvu, Eiropas Komisija 2021. gada aprīlī pieņēma pirmo ES stratēģiju par brīvprātīgu atgriešanos un reintegrāciju, veicinot šos ceļus kā vienotas ES sistēmas neatņemamas sastāvdaļas trešo valstu valstspiederīgo atgriešanai.

Arī citās patvēruma jomās 2021. gadā tika panākts progress. Eiropas Komisija 2021. gada jūnijā iepazīstināja ar Šengenas stratēģiju, vienlaikus turpinot darbu pie lielapjoma IT sistēmu sadarbības brīvības, drošības un tiesiskuma telpā. Tā kā integrācija ir efektīvas migrācijas pārvaldības sistēmas būtisks elements, 2021. gadā sākās integrācijas un iekļaušanas rīcības plāna ieviešana.

Iepazīstinot ar [Kopīgo deklarāciju par likumdošanas prioritātēm 2021. gadam un Kopīgajiem secinājumiem par politikas mērķiem un prioritātēm 2020.–2024. gadam](#), ES Padome, Eiropas Komisija un Eiropas Parlaments 2020. gada decembrī paziņoja par apņemšanos panākt vienošanos par Migrācijas un patvēruma paktu, nodrošinot vispusīgu pievēršanos migrācijai un ārējo robežu efektīvu kontroli.





Ieceļotāju skaitam pārsniedzot pirmspandēmijas līmeni, 2021. gadā bija novērojams paaugstināts spiediens pie ES ārējām robežām. Atklāto nelegālo robežšķērsošanas gadījumu skaits 2021. gadā bija nedaudz mazāks par 200 000, un tas ir lielākais skaits kopš 2017. gada. Tomēr, pamatojoties uz *Frontex* ziņojumiem, tika novērotas šķērsošanas gadījumu skaita svārstības dažādos migrācijas maršrutos, dažos gadījumos konstatējot ievērojamu pieaugumu, bet citur plūsmas saglabājās relatīvi stabilas salīdzinājumā ar 2020. gadu.

Baltkrievijā notikušo iekšpolitisko satricinājumu un Baltkrievijas režīma valsts sponsorētās migrantu kontrabandas organizēšanas rezultātā atklāto gadījumu skaits pie austrumu sauszemes robežām pieauga vairāk nekā desmitkārtīgi. Nelikumīga robežšķērsošana no Baltkrievijas radīja ievērojamu spiedienu uz priekšposteņa dalībvalstīm, un, risinot krīzes situāciju, ES ātri nodrošināja kombinētu finansiālo, operatīvo un diplomātisko atbalstu, tostarp *Frontex* ātros robežapsardzes pasākumus un *EUAA* operatīvo atbalstu.

Reaģējot uz situāciju pie austrumu robežām, Eiropas Komisija un Savienības Augstais pārstāvis ārlietās un drošības politikas jautājumos 2021. gada novembrī sniedza pārskatu par veiktajām darbībām. Viņi izskatīja jautājumu par pašreizējās migrācijas struktūras iekšēju pielāgošanu, nodrošinot pastāvīgāku rīku diapazonu, kas palīdzētu novērst ES destabilizācijas mēģinājumus, kuros kā instruments tiek izmantoti valsts finansēti migranti un bēgļi, un vienlaikus nodrošinot piekļuvi teritorijai, adekvātus uzņemšanas apstākļus un objektīvu patvēruma pieprasījumu izskatīšanu. Rīku kopums aptver darbību kombināciju gan ārpus ES, gan tās iekšienē, gan pie robežām.

ES ne tikai sniedza atbalstu dalībvalstīm pie austrumu robežām, bet arī turpināja palīdzēt citām priekšposteņa dalībvalstīm, veicinot un koordinējot brīvprātīgu pārvietošanu uz citām dalībvalstīm un sniedzot finansiālu un operatīvu atbalstu bēgļu un migrantu uzņemšanas kapacitātei, dzīves apstākļiem un medicīniskajai aprūpei; paātrinot patvēruma procedūras, palielinot atgrieztu personu skaitu un uzlabojot robežu aizsardzību.

Pēc Krievijas iebrukuma Ukrainā 2022. gada februārī miljoniem pārvietoto cilvēku meklēja patvērumu ES caur Ungāriju, Poliju, Rumāniju un Slovākiju. Šīs valstis parādīja ārkārtīgi ātru reakciju, atverot robežas un atļaujot ieceļot savā teritorijā. Atspoguļojot ES apņemšanos izrādīt pilnīgu solidaritāti ar Ukrainu, Tieslietu un iekšlietu padome rīkojās pēc Eiropas Komisijas priekšlikuma 2022. gada 4. martā un vienbalsīgi pieņēma īstenošanas lēmumu, lai ieviestu pagaidu aizsardzības mehānismu, reaģējot uz pārvietoto personu pieplūdumu. Lēmums paredzēja arī Eiropas Komisijas koordinētu Solidaritātes platformas izveidi, kurā dalībvalstis veic informācijas apmaiņu par savām uzņemšanas spējām un to personu skaitu, kuras saņem pagaidu aizsardzību to teritorijās. *EUAA* 2022. gadā aktīvi darbojās, lai veicinātu informācijas apmaiņu par pagaidu aizsardzības reģistrāciju starp ES+ valstīm.

ES Migrācijas gatavības un krīžu pārvarēšanas tīkls uzņemās administratīvo sadarbību starp dalībvalstīm, savukārt, lai apmierinātu no Ukrainas pārvietoto personu vajadzības un saņemtu līdzfinansējumu šādas palīdzības sniegšanai, tika aktivizēts Savienības civilās aizsardzības mehānisms. ES aģentūras, tostarp *Frontex*, *EUAA* un Eiropols, ātri sniedza operatīvu atbalstu dalībvalstīm, kuras lūdza palīdzību. Daudzi ES reaģēšanas faktori izrādījās laba prakse, kas būtu izmantojama jebkurā turpmākā krīzē.





Visa 2021. gada garumā ES turpināja veidot vispusīgas un savstarpēji izdevīgas partnersadarbības. Saskaņā ar ES migrācijas un patvēruma politikas ārējo dimensiju darbības bija orientētas uz nelegālās migrācijas pamatcēloņiem, kontrabandas tīklu apkarošanu, sadarbību ar trešām valstīm atgriešanas un atpakaļuzņemšanas jomā, sadarbību ar partnervalstīm robežu pārvaldības jomā un atbalsta nodrošināšanu aizsardzības risinājumiem citās pasaules daļās.

Turklāt liela uzmanība tika pievērsta atjaunotajām Afganistānas pilsoņu aizsardzības vajadzībām pēc talību nākšanas pie varas. Tā kā kopš 2002. gada Afganistāna ir ES prioritāte un lielākā ES attīstības palīdzības saņēmēja, ES strādāja, lai nodrošinātu vienotu reakciju uz krīzi. ES iekšlietu ministri kopā ar Eiropas Komisijas, Eiropas Ārējās darbības dienesta, *Frontex*, Eiropola, *EUAA* un ES terorisma apkarošanas koordinators pārstāvjiem 2021. gada augustā pieņēma kopīgu paziņojumu, kurā uzsvērts, ka prioritāte ir ES pilsoņu un, cik iespējams, to Afganistānas pilsoņu un viņu ģimeņu evakuācija, kuri bija sadarbojušies ar ES un tās dalībvalstīm.

Par 1 miljarda EUR Afganistānas atbalsta paketi, kas tika kombinēta ar mērķtiecīga humānā atbalsta sniegšanu Afganistānas iedzīvotāju pamatvajadzībām, to novirzot starptautiskām organizācijām uz vietas un kaimiņvalstīs, tika paziņots 2021. gada oktobrī. ES ir [Afganistānas bēgļu atbalsta platformas risinājumu stratēģijas](#) pamatgrupas vadītāja, pastiprinot starptautisko reakciju uz situāciju Afganistānā un veicinot politiskās, finansiālās un materiālās saistības.

ES ir ieviesusi īpašu mehānismu, lai atbalstītu vairāk nekā 17 500 cilvēku evakuāciju no Kabulas, iekļaujot apmēram 4100 ES pilsoņu un 13 400 Afganistānas pilsoņu. Kopumā ES dalībvalstis ir evakuējušas 22 000 afgāņu.

Eiropas Savienības Tiesa (EST), pildot savu pienākumu nodrošināt ES tiesību aktu saskaņotu interpretāciju un piemērošanu, ir izdevusi vairāk nekā 20 spriedumus un rīkojumus. Tā tika aicināta interpretēt dažādus KEPS noteikumus, aptverot tēmas, kas saistītas ar:

- efektīvu piekļuvi patvēruma procedūrai;
- Dublinas procedūru;
- turpmākiem pieteikumiem;
- valsts aizsardzības jēdziena interpretāciju;
- Apvienoto Nāciju Organizācijas Palīdzības un darba aģentūras Palestīnas bēgļiem Tuvajos Austrumos (*UNRWA*) sniegtās aizsardzības novērtējumu;
- nekritiskas vardarbības jēdziena interpretāciju alternatīvās aizsardzības nodrošināšanai;
- aizturēšanas izmantošanu;
- aizsardzības statusa kā atvasinātu tiesību paplašināšanu (pamatojoties uz cita pieteikuma iesniedzēja aizsardzības statusu);
- vienlīdzīgas attieksmes principu;
- noraidīto patvēruma meklētāju atgriešanu.



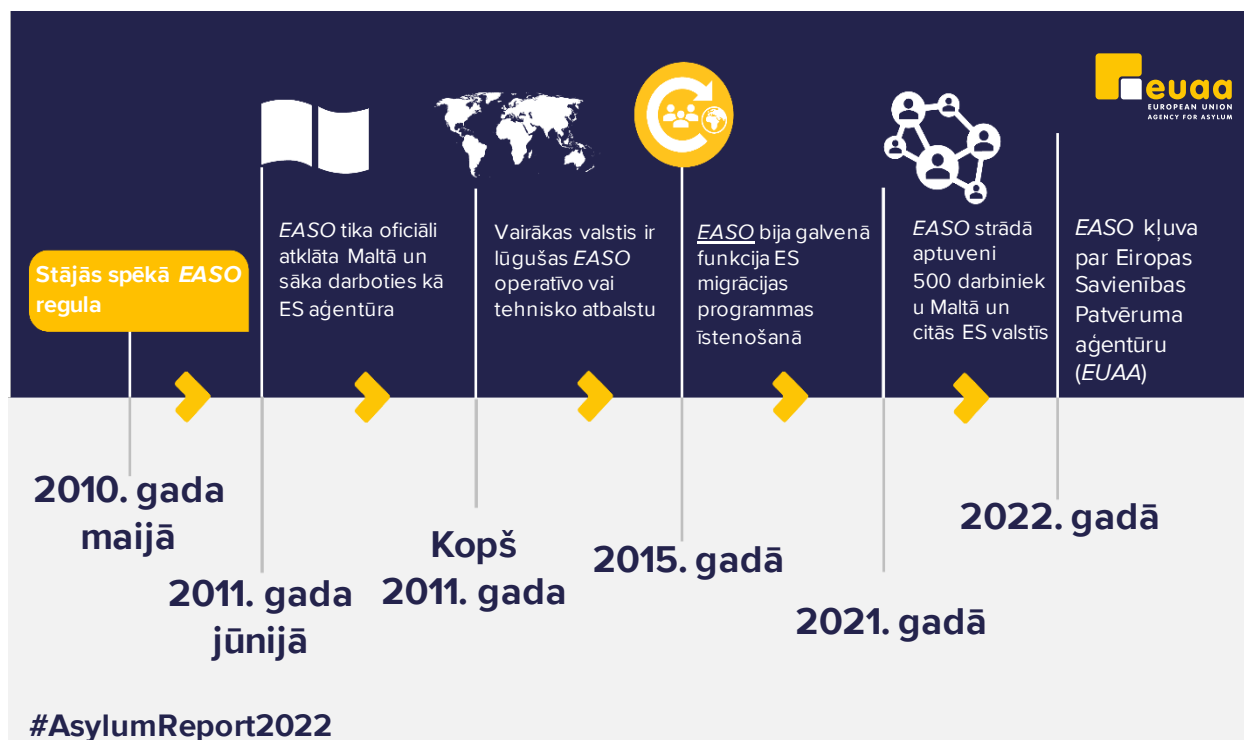
3. EASO pāreja uz EUAA



Pēc 10 darbības gadiem EASO tika pārveidota par EUAA ar [Regulu \(ES\) 2021/2303 par Eiropas Savienības Patvēruma aģentūras izveidi](#), kas stājās spēkā 2022. gada 19. janvārī. Lai palielinātu patvēruma sistēmu efektivitāti, tagad aģentūra var piedāvāt lielāku operatīvo un tehnisko atbalstu, uzlabot un paātrināt palīdzības sniegšanu pēc dalībvalstu lūguma, turpināt izstrādāt darbības standartus, rādītājus un praktiskas vadlīnijas, lai informētu par vienotu, kvalitatīvu lēmumu pieņemšanu patvēruma lietās, labāk uzraudzīt un ziņot par valstu patvēruma un uzņemšanas sistēmu darbību, sniegt ieguldījumu spēju veidošanā valstīs, kas nav ES dalībvalstis, un atbalstīt ES+ valstis ar pārmitināšanas shēmām.

Galvenā EUAA darbības joma ir sniegt operatīvu un tehnisku palīdzību dalībvalstīm, kuras izjūt nesamērīgu spiedienu uz savām patvēruma un uzņemšanas sistēmām. Kopš 2022. gada maija, izmantojot gada vai daudzgadu plānus, tiešu atbalstu no Aģentūras saņem 10 dalībvalstis: Beļģija, Čehija, Grieķija, Itālija, Kipra, Latvija, Lietuva, Malta, Rumānija un Spānija. Operatīvs atbalsts valstu patvēruma un uzņemšanas sistēmām 2021. gadā aptvēra virkni darbību, kas tika pielāgotas katras valsts konkrētajam kontekstam un vajadzībām, iekļaujot atbalstu uzņemšanas nosacījumu kapacitātes un kvalitātes palielināšanai, pieteikumu reģistrācijai un apstrādei pirmajā un otrajā instancē, pārvietošanas atbalstam, kā arī Dublinas procedūras kvalitātes un standartizācijas palielināšanai.

Visaptverošs ārējs *ex post* novērtējums tika veikts 2022. gada sākumā, lai novērtētu Aģentūras operatīvā atbalsta ieviešanu, informētu par lēmumu pieņemšanu un uzlabotu vispārējo operatīvā atbalsta sistēmu. Kopumā ārējā novērtējumā tika secināts, ka Aģentūras operatīvais atbalsts 2021. gadā bija ļoti atbilstošs dalībvalstu vajadzībām un elastīgs, lai pielāgotos strauji mainīgajiem apstākļiem.





4. Kopējās Eiropas patvēruma sistēmas darbība

Galvenie sasniegumi 2021. gadā iezīmēja valstu tiesību aktus, politikas nostādnes un praksi patvēruma jomā ES+ valstīs. Trīs horizontālās tēmas, kas ietekmēja lielāko daļu patvēruma procedūras posmu, bija patvēruma sistēmu digitalizācija, pašreizējās Covid-19 pandēmijas ietekme un Afganistānas pilsoņu aizsardzības jaunās vajadzības pēc notikumiem Afganistānā.



1. prioritāte – patvēruma un uzņemšanas sistēmu digitalizācija 2021. gadā

Valstu patvēruma un uzņemšanas iestādes ES+ valstīs turpināja procesu digitalizēšanu. Covid-19 pandēmija radīja tehnoloģisku risinājumu nepieciešamību, lai nodrošinātu uzņēmējdarbības nepārtrauktību pārvietošanās ierobežojumu un sociālās distancēšanās apstākļos. Dažādās pakāpēs un atkarībā no valsts konteksta tika ieviestas digitālās inovācijas pieteikumu pašreģistrācijai, attālinātās intervijas, informācijas nodrošināšana, mutiskā tulkošana, izcelsmes valsts informācijas (IVI) vākšana, apmācība, informācijas pārvaldības sistēmas un saziņa starp iestādēm, kā arī darbplūsmu vienkāršošana.

Digitalizētie procesi, visticamāk, tiks pielāgoti, pamatojoties uz starptautisko, Eiropas un valstu tiesu norādījumiem. Lai gan jauno tehnoloģiju ieviešana var notikt ātri, valstu iestādēm ir jāievēro piesardzība, jo tiesas nolēmumi liecina, ka joprojām ir stingri jāpārbauda digitālo inovāciju savietojamība ar pamattiesībām un personas datu aizsardzības vadlīnijām.



2. prioritāte – pašreizējās Covid-19 pandēmijas ietekme uz patvēruma un uzņemšanas sistēmām

Kopš uzliesmojuma 2020. gadā Covid-19 pandēmija un ar to saistītie ierobežojumi joprojām ir spēcīgi ietekmējuši patvēruma un uzņemšanas sistēmas visā pasaulē. ES+ valstīs ir izmantojušas dažādas metodes, lai nodrošinātu piekļuvi aizsardzībai, kā arī jaunu un neapstiprinātu pieteikumu efektīvai apstrādei, veicot sabiedrības veselības pasākumus, kuru mērķis bija ierobežot infekciju. Piekļuve Covid-19 vakcinācijai un valsts vakcinācijas kampaņu izvērsšana bija būtiska, lai ierobežotu inficēšanās gadījumu skaitu.

Pakāpeniski izvēršot vakcināciju, Covid-19 ierobežojumi tika atviegloti, tomēr visa 2021. gada garumā turpinājās daudzi pasākumi, kas tika ieviesti pandēmijas mazināšanai. Šīs darbības iekļāva dezinfekcijas līdzekļu, distancēšanās, organiskā stikla barjeru un sejas masku izmantošanu, pakalpojumu sniegšanu noteiktās stundās un ar attālinātām metodēm, ierobežojumus to cilvēku skaitam, kuri vienlaicīgi atrodas iestāžu telpās, regulāras medicīniskās pārbaudes un ātros testus, karantīnas pasākumus un pārskatītus maksimālā noslogojuma rādītājus uzņemšanā. Tika atsāktas pārmitināšanas darbības, atkal izmantojot jauktas metodes, tostarp attālinātās atlases uzdevumus, kuru pamatā ir dokumentācija, norādījumus tiešsaistē pirms izceļošanas un papildu veselības pārbaudes ceļojumu organizēšanā.





3. prioritāte – ES+ valstu reakcija uz Afganistānas pilsoņu aizsardzības jaunajām vajadzībām

Drošības un cilvēktiesību situācijas pasliktināšanās Afganistānā 2021. gadā izraisīja iedzīvotāju pārvietošanas viļņus, kā arī palielinātu risku atsevišķām grupām. Nekavējoties tika apsvērta iespēja nodrošināt ātru piekļuvi drošībai, tāpēc ES+ valstis organizēja ātru evakuāciju un afgāņu iesniegto pieteikumu pielāgotu apstrādi. Īpašas informācijas kampaņas koncentrējās uz informācijas sniegšanu Afganistānas pilsoņiem ar patvērumu saistītos jautājumos.

Saistībā ar nepastāvību izcelsmes valstī un grūtībām piekļūt jaunākajai izcelsmes valsts informācijai (IVI) daudzas ES+ valstis apturēja afgāņu pieteikumu apstrādi pirmajā un otrajā instancē, izņemot gadījumus, kad aizsardzības vajadzības bija skaidri redzamas. Tāpat tika ieguldīts darbs afgāņu ģimeņu apvienošanā, bet īpaši pasākumi tika veikti materiālo uzņemšanas apstākļu nodrošināšanai un afgāņu evakuēto personu integrācijai. Afganistānas pilsoņu izskatāmo lietu lielais skaits, kā arī to personu statuss, kuras nav tiesīgas saņemt aizsardzību, bet arī nevar tikt atgrieztas, ir jautājumi, kas vēl jārisina, un tiem ir nepieciešama konstruktīva un reālistiska ES+ valstu pieeja.

4.1. Piekļuve patvēruma procedūrai

Spiediens uz ES ārējām robežām pieauga 2021. gadā, ieceļotāju skaitam atjaunojoties pirmspandēmijas līmenī. Pieauga nelegālās robežšķērsošanas gadījumu skaits, un ES+ valstīm bija jāpārvalda pēkšņa masveida ieceļošana un arvien pieaugošais starptautiskās aizsardzības pieteikumu skaits.

ES+ valstis 2021. gadā saņēma aptuveni 648 000 starptautiskās aizsardzības pieteikumu, kas ir par vienu trešdaļu vairāk nekā 2020. gadā un atbilst 2018. gada līmenim. Pieteikumu līmenis 2021. gada pirmajos mēnešos saglabājās salīdzinoši stabils. Tomēr apmēram pēc pusgada pieteikumu skaits sāka pieaugt un kulmināciju sasniedza 2021. gada septembrī un novembrī.

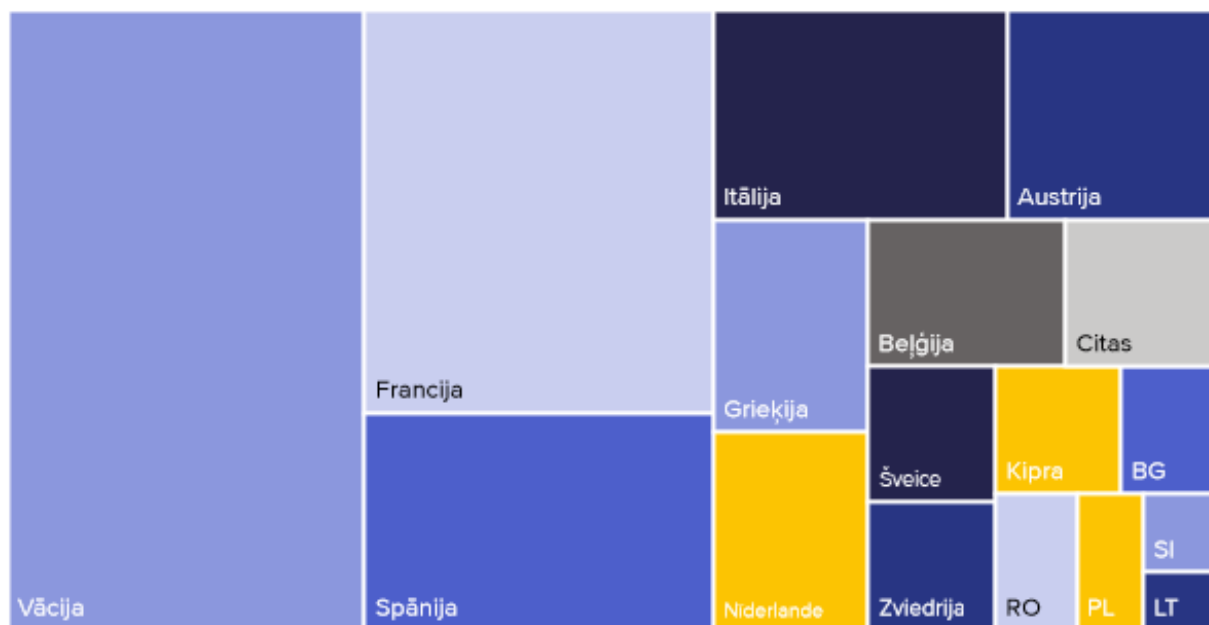
Augstākos rādītājus lielā mērā izraisīja lielāks afgāņu un sīriešu pieteikumu skaits, tostarp daudzi atkārtoti afgāņu pieteikumi. Sīrieši 2021. gadā pārstāvēja lielāko pieteikumu iesniedzēju grupu, ES+ valstīs iesniedzot apmēram 117 000 pieteikumu, kam sekoja afgāņi ar 102 000 pieteikumu. Zināmā attālumā šīm divām pilsoņu grupām sekoja Irākas (30 000 pieteikumu), Pakistānas un Turcijas (katrā 25 000 pieteikumu), kā arī Bangladešas (20 000 pieteikumu) pilsoņi.

Runājot par uzņemšanas valstīm, Vācija ir saņēmusi visvairāk patvēruma pieteikumu (191 000), tai seko Francija (121 000), Spānija (65 000) un Itālija (53 000).

Kamēr vēl spēkā bija ar Covid-19 saistīti ierobežojumi un karantīnas prasības, ES+ valstis reaģēja uz augošo ieceļotāju skaitu, pielāgojot procesus, lai sekmētu pieteikumu sagatavošanu, reģistrēšanu un iesniegšanu. Vairākas valstis pārkārtoja uzņemšanas vietas un reorganizēja pirmās instances procedūras. Citas valstis turpināja izveidot sākotnējos vai ierašanās centrus, kuros sadarbojas patvēruma un uzņemšanas iestādes.



1. attēls. Pieteikumi starptautiskajai aizsardzībai uzņemtajā ES+ valstī, 2021. gads



Avots: Eurostat [[migr_asyappctza](#)] 2022. gada 22. aprīlī.

Tomēr tika ziņots par vairākiem incidentiem pie ES ārējām robežām, kad netika savlaicīgi piemēroti ES noteikumi un efektīva piekļuve patvēruma procedūrai tika aizkavēta vai liegta. EST, Eiropas Cilvēktiesību tiesa (ECT) un valstu tiesas rūpīgi pārbaudīja ES+ valstu politikas nostādnes un praksi, atkārtoti uzsverot, ka ir svarīgi ievērot *neizraidīšanas* principu.

4.2. Dublinas procedūra



Covid-19 pasākumiem joprojām bija tieša ietekme uz dažādiem Dublinas procedūras posmiem. Lai gan pieteikumu iesniedzēju skaits saskaņā ar Dublinas procedūru 2021. gadā palielinājās, valstu iestādes joprojām saskārās ar problēmām, īstenojot pārsūtīšanu, un visizplatītākie šķēršļi bija Covid-19 testēšanas prasības un pieejamo lidojumu trūkums. Rezultātā īstenoto pārsūtīšanas gadījumu skaits bija daudz mazāks nekā pirms pandēmijas.

Pandēmijas laikā iestādes un valstu tiesas saskārās ar arvien sarežģītākiem Dublinas gadījumiem, kam bija nepieciešams vairāk norādījumu un skaidrojumu. EST saņēma lielu skaitu lūgumu sniegt prejudiciālus nolēmumus par vairākiem Dublinas III regulas aspektiem: atbildīgās dalībvalsts noteikšanas kritēriju piemērošanu, tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, pārsūtīšanas termiņiem un saikni ar citiem ES tiesību aktiem, uz kuriem neattiecas KEPS juridiskie instrumenti.

Saskaņā ar provizoriskiem datiem, kuru apmaiņa regulāri notiek starp EUAA un 29 ES+ valstīm, 2021. gadā, reaģējot uz izejošajiem Dublinas pieprasījumiem, tika pieņemti 114 300 lēmumi. Tas nozīmē pieaugumu par vienu piektdaļu salīdzinājumā ar 2020. gadu, tomēr gada kopējais rādītājs saglabājās zem pirmspandēmijas līmeņa. Lēmumu skaita pieaugums bija saistīts ar to, ka aptuveni tajā pašā periodā ES+ valstīs tika iesniegts vairāk patvēruma pieteikumu.





Valsts līmenī Vācija un Francija joprojām saņēma visvairāk lēmumu, atbildot uz pieprasījumiem, kas kopā bija vairāk nekā trīs piektdaļas no ES+ kopskaita. Tāpat kā iepriekšējos gados, Itālija pieņēma visvairāk lēmumu saistībā ar Dublinas pieprasījumiem, un tai seko Vācija un Grieķija.

Atbildot uz Dublinas pieprasījumiem pieņemto lēmumu skaits 2021. gadā, ko noteica pēc tādu lēmumu īpatsvara, ar kuriem uzņemas (tiešu vai netiešu) atbildību par pieteikumu, bija 54 % no visiem pieņemtajiem lēmumiem (par 2 % mazāk nekā 2020. gadā), kas liecina par pastāvīgu lejupslīdi ES+ līmenī ceturto gadu pēc kārtas.

Runājot par faktiski īstenotajām pārsūtīšanām, ar Covid-19 saistīto ārkārtas pasākumu rezultātā Dublinas pārsūtīšanu apjoms samazinājās līdz ļoti zēmam līmenim otro gadu pēc kārtas – kopumā 2021. gadā tika īstenotas apmēram 13 500 pārsūtīšanas, kas bija līdzīgi 2020. gadam, tomēr apmēram puse no 2019. gada apjoma.

Dublinas III regulas 17. panta 1. punkts 2021. gadā tika izmantots apmēram 3900 reizi, trešo gadu pēc kārtas samazinoties līdz zemākajam līmenim kopš 2015. gada. Šis regulas 17. panta 1. punkts ir diskrecionāra klauzula, kas dalībvalstij ļauj izskatīt starptautiskās aizsardzības pieteikumu, kuru ir iesniedzis trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, pat ja saskaņā ar regulā noteiktajiem kritērijiem tā nav atbildīga par šādu pārbaudi.

4.3. Īpašas procedūras aizsardzības vajadzību novērtēšanai



Izskatot starptautiskās aizsardzības pieteikumus pirmajā instancē, dalībvalstis konkrētos apstākļos var izmantot īpašas procedūras, piemēram, paātrinātu, robežzonu vai prioritāru procedūru, vienlaikus ievērojot pamatprincipus un garantijas, kas paredzētas ES tiesību aktos.

Vairākas ES+ valstis 2021. gadā ieviesa jaunu praksi, tiesību aktu noteikumus vai ierosināja grozījumus, lai vēl vairāk vienkāršotu robežprocedūru, pielāgotu termiņus vai digitalizētu lietu apstrādi. Valstu tiesas iesaistījās, lai izvērtētu tiesību aktu noteikumus un izmaiņas robežprocedūrā, kā arī patvēruma meklētāju aizturēšanu uz robežas, lai noteiktu, vai tās atbilst patvēruma meklētāju pamattiesībām. Pilsoniskās sabiedrības organizācijas, izmantojot elastīgu un ilgtspējīgu praksi, sāka pētniecības projektus, lai izpētītu jaunus veidus, kā atvieglot piekļuvi aizsardzībai pie robežas.

ES+ valstis arī pārskatīja un atjaunināja savus drošo izcelsmes valstu sarakstus, savukārt valstu tiesas vairākos gadījumos izvērtēja šīs koncepcijas piemērošanu. Likumsakarīgi, ka izplatīta tendence bija Ukrainas svīturošana no drošo izcelsmes valstu saraksta. Drošas trešās valsts koncepcijas piemērošanu pārbaudīja arī valstu tiesas, uzsverot, cik svarīgi ir veikt individuālu novērtēšanu pirms pieteikuma iesniedzēju nosūtīšanas atpakaļ uz trešām valstīm.

ES+ valstis 2021. gadā arī ieviesa grozījumus paātrinātajā procedūrā, paplašinot tās darbības jomu uz noteiktām pretendentu kategorijām vai mainot termiņus.

Veicot izmaiņas tiesību aktos un politikas nostādnēs, kā arī pamatojoties uz tiesas spriedumiem, daudzās ES+ valstīs iestādes precizēja pieņemamības procedūru un atkārtotu vai turpmāku pieteikumu kritērijus un to piemērošanu. Kopumā 2021. gadā aptuveni 14 % jeb 89 000 no visiem pieteikumiem bija atkārtoti iesniegti pieteikumi tajā pašā ES+ valstī, kas ir vislielākais skaits kopš 2008. gada. Tas ir vairāk par pusi nekā 2020. gadā, kad tika iesniegti 57 000 atkārtotu pieteikumu.





Tēma, kas turpināja pievērst uzmanību 2021. gadā, bija starptautiskās aizsardzības saņēmēji, kuri atkārtoti iesniedza patvēruma pieteikumu citā ES+ valstī (to sauc par patvēruma pieteicēju sekundāro kustību). Šāda veida neatļauta pārvietošanās pēdējos gados ir palielinājusies dažās ES+ valstīs. Tajā ir iekļautas personas, kurām ir piešķirta starptautiskā aizsardzība ES+ valstī, kuras ir likumīgi ieguvušas ceļošanas dokumentus un pēc tam ceļojušas uz citu ES+ valsti, lai vēlreiz lūgtu patvērumu, tādējādi palielinot lietu daudzumu valstu patvēruma sistēmās. Lai gan vispusīgu datu trūkuma dēļ ir grūti pilnībā izprast šīs tendences apjomu, pieaugošā tiesu prakse liecina, ka šī parādība kļūst arvien nozīmīgāka.

Viens no Eiropas Komisijas Migrācijas un patvēruma pakta mērķiem ir risināt šo problēmu, piemēram, atļaujot atzīt saņēmēju pārsūtīšanu saskaņā ar ierosināto Patvēruma un migrācijas pārvaldības regulu, vai labāk izsekot šāda veida sekundārajai kustībai saskaņā ar grozīto priekšlikumu *Eurodac* regulas pārskatīšanai. Gaidot šo priekšlikumu pieņemšanu, ES+ valstis ir izvēlējušās dažādas pieejas, bieži prioritizējot papildu pieteikumus un tos ātri noraidot ar stingrākiem pieteikumu iesniedzēju uzņemšanas nosacījumiem vai ieviešot ceļošanas aizliegumus. Dažos izņēmuma gadījumos valsts iestādes piešķir starptautisko aizsardzību pēc konkrētas lietas faktu individuālas pārbaudes.

4.4. Patvēruma pieteikumu izskatīšana pirmajā instancē



Covid-19 pandēmijas un ar to saistīto veselības pasākumu otrajā gadā ES+ valstis turpināja organizēt attālinātās intervijas ar starptautiskās aizsardzības pretendentiem un atlika sākotnējo interviju pretendentiem, kuriem bija Covid-19 infekcijas simptomi. Kopumā attālinātās procedūras vairs nebija izņēmuma gadījums, bet drīzāk jauna norma. ES+ valstis ieguldīja darbu ilgtermiņa politikas nostādņu izstrādē, uzlabojot pirmās instances lēmumu kvalitāti, analizējot datu aizsardzības un privātuma apsvērumus un publicējot vadlīnijas noteiktiem pieteikuma iesniedzēju profiliem no konkrētām izcelsmes valstīm, kurās situācija nepārtraukti mainījās 2021. gadā.

Vairākas valstis sāka reorganizēt savus patvēruma un uzņemšanas dienestus vai pabeidza pirmās instances iestāžu restrukturizāciju, lai precizētu uzdevumus un kompetenču dalījumu starp to birojiem un dažādām citām ministrijām. Tika ierosināti tiesību aktu priekšlikumi, un 2021. gadā stājās spēkā jauni tiesību akti, lai valstu tiesību aktus labāk saskaņotu ar KEPS noteikumiem, paredzētu jaunu tehnoloģiju attīstību vai uzlabotu patvēruma procedūras efektivitāti ārkārtas situācijās.

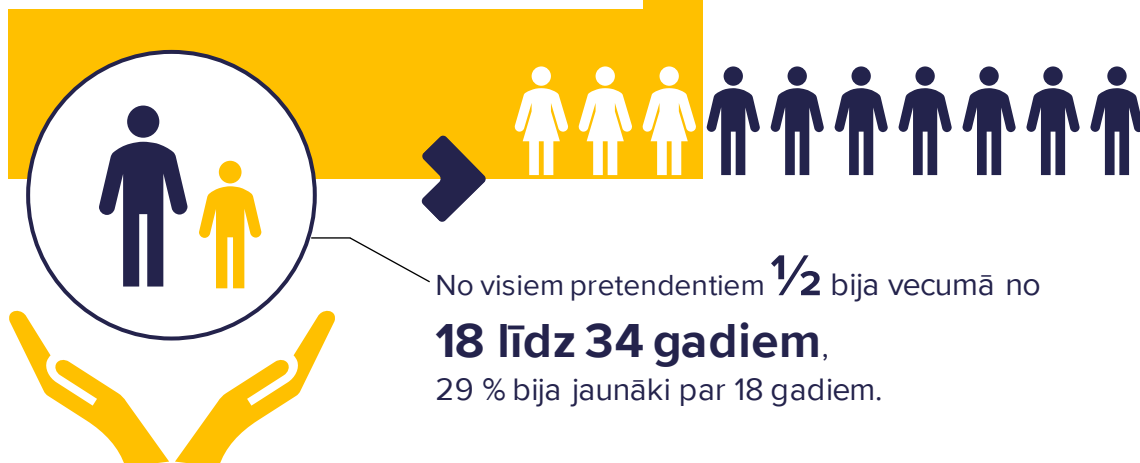
ES+ patvēruma iestādes 2021. gadā pieņēma apmēram 535 000 pirmās instances lēmumu, kas ir nedaudz vairāk kā 2020. gadā, bet aptuveni atbilst pirmspandēmijas līmenim. Pastāvīgā pieteikumu skaita pieauguma rezultātā līdz 2021. gada beigām ES+ valstīs iesniegto pieteikumu skaits pārsniedza pirmās instances lēmumu skaitu par vairāk nekā 113 000. Tādējādi pēc īslaicīgas atkāpes 2020. gadā pieteikumu skaits 2021. gadā atkal pārsniedza lēmumu skaitu.

Trīs ES+ valstis kopīgi pieņēma gandrīz divas trešdaļas no visiem pirmās instances lēmumiem: Francija (26 %), Vācija (25 %) un Spānija (13 %). Tām ar lielu atstarpi sekoja Itālija un Grieķija, pieņemot attiecīgi 8 % un 7 % no visiem lēmumiem. Lielākā daļa pirmās instances lēmumu ES+ valstīs tika pieņemti par Sīrijas, Afganistānas, Pakistānas un Kolumbijas pilsoņiem.



ES+ valstīs ieradušos patvēruma meklētāju profils

Lielākā daļa patvēruma meklētāju ES+ valstīs 2021. gadā bija **vīrieši**, kuri skaitliski bija **70 %** no patvēruma meklētājiem 2021. gadā



Lielākās pieteikuma iesniedzēju grupas bija **Sīrijas** un **Afganistānas** pilsoņi, kuri iesniedza lielāko patvēruma pieteikumu skaitu kopš 2015.–2016. gada bēgļu krīzes.



Vairāk nekā $\frac{2}{3}$ lēmumu par pirmās instances pieteikumiem tika pieņemti par vīriešiem



Starptautiskā aizsardzība tika piešķirta 31 % šo vīriešu un zēnu (salīdzinājumā ar 41 % sievietes un meiteņus)



Avots: Eurostat dati 2022. gada 22. aprīlī.

#AsylumReport2022

<https://euaa.europa.eu/asylum-report-2022>





ES+ valstīs tika atsaukti aptuveni 69 000 pieteikumu, kas ir vislielākais skaits kopš 2017. gada. Tas ir pieaugums par 46 % salīdzinājumā ar 2020. gadu. Atsaukto pieteikumu skaits 2021. gadā bija 11 % no iesniegto pieteikumu skaita.

Vairāk nekā ceturtdaļu atsaukto pieteikumu iesniedza Afganistānas pilsoņi, kas ir vairāk nekā 18 000 pieteikumu 2021. gadā salīdzinājumā ar 5000 pieteikumu 2020. gadā. Arī Sīrijas, Pakistānas, Turcijas, Irākas, Bangladešas un Tunisijas pilsoņiem (dilstošā secībā) ir liels atsaukto pieteikumu skaits.

Divas trešdaļas no visiem atsauktajiem pieteikumiem bija netieši, proti, pieteikuma iesniedzējs bija aizbēdzis un atteicies no procedūras. Atsauktos pieteikumus var izmantot kā reprezentatīvu rādītāju, kas atspoguļo sekundāru kustību uz citām ES+ valstīm. Saskaņā ar šo interpretāciju 2021. gada skaitļi norāda uz sekundārās kustības modeli no valstīm, kas atrodas Balkānu maršrutos un pie ES ārējām robežām.

4.5. Patvēruma pieteikumu izskatīšana otrajā vai augstākā instancē



Norises otrajās vai augstākās instancēs 2021. gadā koncentrējās uz tiesu reorganizāciju un pārsūdzības procedūras izmaiņu ieviešanu, piemēram, attiecībā uz pārsūdzības termiņiem un pārsūdzību automātiski apturošo darbību. Tika ieviesti jauni risinājumi, lai dotu iespēju attālināti iesniegt dokumentus, organizēt attālinātas tiesas sēdes un izmantot elektronisko saziņu starp pirmās instances iestādēm un tiesām.

Tika veikti īpaši pasākumi, lai noteiktus pieteikuma iesniedzēju profilus apstrādātu apelācijas stadijā, piemēram, Afganistānas, Kongo Demokrātiskās Republikas un Etiopijas pilsoņiem. Visbeidzot, vairāku ES+ valstu konstitucionālās un augstākās tiesas ir precizējušas dažus aspektus, kas ietekmē tiesības uz efektīvu tiesiskās aizsardzības līdzekli.

4.6. Izskatāmās lietas



ES+ valstīs 2021. gada beigās lēmumu gaidīja vairāk nekā 767 000 pieteikumu, līdzīgi kā gadu iepriekš ar nelielu samazinājumu par 1 %. Izskatāmo lietu skaits 2021. gada pirmajos mēnešos pakāpeniski samazinājās, bet kopš 2021. gada augusta strauji pieauga un jau dažu mēnešu laikā sasniedza 2020. gada beigu līmeni. Tādējādi izskatāmo lietu skaits joprojām bija lielāks nekā pirmskrīzes līmenī 2014. gadā, radot spiedienu uz valstu uzņemšanas sistēmām.

Apmēram trešdaļa (34 %) visu izskatāmo lietu Vācijā joprojām gaidīja lēmumu no kopumā 264 000 atklātām lietām. Citas ES+ valstis, kurās ir ievērojams izskatāmo lietu skaits, ir Francija (145 000), Spānija (104 000), Itālija (52 000) un Grieķija (38 000).

Afgāņiem (103 000) un sīriešiem (96 000) 2021. gada beigās joprojām bija ne tikai visvairāk izskatāmo lietu ES+ valstīs, bet arī viņu skaits attiecīgi pieauga par 10 % un 38 % salīdzinājumā ar 2020. gadu.





4.7. Starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju uzņemšana



Uzņemšanas sistēmu reorganizācija un pielāgošana joprojām bija valsts stratēģiju priekšplānā, lai nodrošinātu ātru un pietiekamu reakciju uz migrācijas plūsmu izmaiņām. Uzņemšanas iestādes 2021. gadā arvien vairāk vērsās pie vietējām iestādēm, lai kopīgi risinātu dažas problēmas saistībā ar starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju uzņemšanu. Uzņemšanas procedūru digitalizācija tika orientēta uz darbplūsmu vienkāršošanu.

Neatkarīgi no šiem centieniem, kā arī līdz ar ievērojamo pieteikuma iesniedzēju skaita pieaugumu uzņemšanas sistēmas 2021. gadā daudzās ES+ valstīs bija noslogotas. Dažos gadījumos tas izraisīja augstu telpu noslogojumu un bija ātri jāpielāgo pakalpojumi, lai tie atbilstu visu pieteikuma iesniedzēju vajadzībām.

Valstīs, kur uzņemšanas sistēmas bija noslogotas jau pirms Covid-19 pandēmijas, jaunpienācēji izraisīja sistēmas pārbīvēšanu. Šādos gadījumos uzņemšanas iestādes reaģēja, atverot jaunas (parasti īslaicīgas) vietas un vienlaikus izskatot ilgtermiņa strukturālos risinājumus, piemēram, izveidojot pastāvīgākas izmitināšanas vietas un palīdzot ātrāk pārvietot no uzņemšanas iestādēm par starptautiskās aizsardzības saņēmējiem atzītās personas.

Pastāvīgais Covid-19 konteksts turpināja vairot esošos un jaunus izaicinājumus, jo atbilstoši fiziskās distancēšanās, karantīnas un izolācijas prasībām bija nepieciešama arvien lielāka vieta. Uzņemšanas darbinieki saskārās situācijām, kad tika ziņots par infekcijām, un viņi aktīvi iesaistījās pieteikumu iesniedzēju Covid-19 vakcinācijā visā 2021. gada garumā. Samazinoties Covid-19 ierobežojumiem, 2021. gadā pieauga atbalsta pasākumu skaits uzņemšanas iestādēs.

Uzņemšanas kvalitāte joprojām bija vispārēja problēma daudzās ES+ valstīs, jo *UNHCR* un pilsoniskās sabiedrības organizācijas turpināja ziņot par standartiem neatbilstošu izmitināšanu un atbalstu. Turklāt saskaņā ar Dublīnas III regulu tiesas tika aicinātas apspriest uzņemšanas apstākļu atbilstību dažās ES+ valstīs.

4.8. Aizturēšana patvēruma procedūras laikā



Aizturēšanas prakses un apstākļu trūkumi 2021. gadā, jo īpaši attiecībā uz pieteikuma iesniedzējiem ar neaizsargātību, tika rūpīgi pārbaudīti starptautiskajās, Eiropas un valstu uzraudzības un tiesu organizācijās, piemēram, ANO Komitejā pret spīdzināšanu (*UN CAT*), Eiropas Padomes Spīdzināšanas novēršanas komitejā (*CPT*), valstu ombudos, ECT un valstu tiesās, kā arī *UNHCR* un pilsoniskās sabiedrības organizācijās. Joprojām tika ziņots arī par sistēmiskiem trūkumiem, kā arī aizturēšanas un patvaļīgu ierobežojumu izmantošanu trešo valstu valstspiederīgo masveida pieplūduma laikā.

Aizturēšana var ietekmēt patvēruma procedūru attiecībā uz piekļuvi procedūrai, informācijas sniegšanu, personisko interviju un piemērojamiem termiņiem. Lai gan vairākas ES+ valstis ir centušās novērst šo jomu esošās nepilnības, tika arī uzsvērts, ka ir jānovērš sistēmiski ierobežojumi, lai pilnībā ievērotu pieteikuma iesniedzēju tiesības uz brīvību un drošību.



Uzņemšanas iespējas starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju izmitināšanai

Ievērojami pieaugot patvēruma meklētāju skaitam 2021. gadā, valstu stratēģiju centrā bija uzņemšanas sistēmu reorganizācija un pielāgošana. ES+ valstis īstenoja dažādus pasākumus, lai mazinātu spiedienu uz pārbīvētām sistēmām, piemēram:



#AsylumReport2022

<https://euaa.europa.eu/asylum-report-2022>



4.9. Piekļuve informācijai



ES+ valstis turpināja uzlabot informācijas sniegšanu patvēruma meklētājiem, izmantojot digitālas inovācijas un uzlabojumus. Valstu iestādes 2021. gadā strādāja pie mobilajām lietojumprogrammām, tiešsaistes portāliem, informācijas centriem, atjauninātām tīmekļa vietnēm un jaunām funkcijām esošajās informācijas platformās, lai pieteikuma iesniedzēji varētu ātrāk un vienkāršāk piekļūt informācijai. Ar šo platformu palīdzību sniegtā informācija bija pieejama arī vairākās valodās.

Tika izveidota mērķtiecīga informācijas sniegšana konkrētām grupām, kurām ir nepieciešama aizsardzība, piemēram, evakuētajiem no Afganistānas un pārvietotajām personām no Ukrainas. Papildus informācijas sniegšanai par patvēruma procedūru ES+ valstis informēja arī starptautiskās aizsardzības meklētājus un saņēmējus par ikdienas dzīvi uzņemošajā valstī, tiesībām un pienākumiem, kā arī viņiem pieejamajiem pakalpojumiem.

4.10. Juridiskā palīdzība un pārstāvība



Covid-19 pandēmijas izraisītā māsēde 2021. gadā turpināja ietekmēt juridiskās palīdzības sniegšanu patvēruma un citās saistītās procedūrās, iekļaujot bijušo pieteikuma iesniedzēju atgriešanu, ģimeņu atkalapvienošanu un uzturēšanās atļauju izsniegšanu pēc atzīšanas. Kad personīga saziņa starp juridiskās palīdzības sniedzējiem un klientiem nebija iespējama, konsultācijas tika organizētas, izmantojot e-pastu vai tālruni. Tomēr attālināta pakalpojumu sniegšana radīja pakalpojumu kvalitātes un konfidencialitātes riskus. Tas arī apgrūtināja uzticības veidošanu un sarežģīja praktiskus jautājumus, piemēram, dokumentu apmaiņu starp palīdzības sniedzējiem.

Dažas ES+ valstis ir paplašinājušas juridiskās palīdzības sniegšanu vai pieņēmušas vadlīnijas, lai nodrošinātu efektīvu juridisko palīdzību pirmajā instancē, īpašu uzmanību pievēršot juristu funkcijai personiskās intervijas laikā. Likumu grozījumos tika precizēts juridiskās palīdzības apjoms, savukārt citu izmaiņu mērķis bija valsts maksājumu saskaņošana ar likumīgajiem pārstāvjiem.

Līdz ar grūtībām piekļūt patvēruma procedūrai dažiem pieteikuma iesniedzējiem uz Eiropas robežām nebija juridiskās informācijas un palīdzības vai tā bija nepietiekama. Turklāt pilsoniskās sabiedrības organizācijas pauda bažas par juridisko palīdzību aizturētajiem patvēruma meklētājiem.

4.11. Mutiskās tulkošanas pakalpojumi



ES+ valstis 2021. gadā turpināja nodrošināt profesionālu mutisko tulkošanu, ieviešot procesus pakalpojumu kvalitātes nodrošināšanai. Pamatojoties uz iepriekšējo pieredzi, ES+ valstis ieguldīja līdzekļus mutiskās tulkošanas pakalpojumu digitalizācijā.

Tā kā pieauga ieceļotāju skaits, dažas valstis izvietoja vairāk tulku, lai apmierinātu augošo pieprasījumu, tostarp noslēdzot līgumus ar pilsoniskās sabiedrības organizācijām, starptautiskām organizācijām un privātiem uzņēmumiem, kuriem ir atbilstoša pieredze. Tomēr dažās ES+ valstīs ne vienmēr esošā kapacitāte bija pietiekama, lai nodrošinātu efektīvu mutisko tulkošanu, jo īpaši noteiktiem pretendentu profiliem ar īpašām vajadzībām un otrās instances procedūrās.





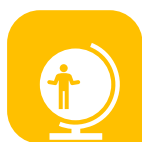
4.12. Izcelsmes valsts informācija



Galvenās IVI izstrādes norises 2021. gadā koncentrējās uz metodoloģiju un ražošanas plūsmu uzlabošanu, pieņemot darbā vairāk IVI pētnieku un ātri sagatavojot informāciju, lai pievērstos krīzes situācijām. IVI sagatavošanā uzmanība tika pievērsta izplatītākajām patvēruma meklētāju Eiropā izcelsmes valstīm, proti, Afganistānai, Irānai, Irākai un Sīrijai.

Izaicinājumi, par kuriem ziņoja pilsoniskā sabiedrība, iekļāva IVI trūkumu lietās, kas ir saistītas ar invaliditāti, bezvalstniecības un pilsonības tiesībām, IVI datubāzu pieejamības un lietošanas ērtību ierobežojumiem, kā arī daudzvalodu informācijas trūkumu, jo IVI materiāli ir galvenokārt pieejami angļu valodā.

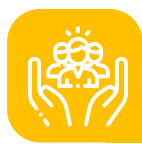
4.13. Bezvalstniecība patvēruma kontekstā



Saistībā ar patvērumu bezvalstniecība var ietekmēt noteikšanas procesu attiecībā uz starptautiskās aizsardzības pieteikumu, kā arī procesuālās garantijas. Tiesību aktu un politikas nostādņu izstrādē 2021. gadā vairākās ES+ valstīs tika risināti bezvalstniecības jautājumi, veicot pasākumus bezvalstniecības problēmas risināšanā, tostarp pieklūstot attiecīgiem starptautiskiem juridiskajiem instrumentiem, izveidojot īpašas bezvalstniecības noteikšanas procedūras un atvieglojot piekļuvi naturalizācijai.

Tomēr šķita, ka dažas problēmas joprojām pastāv, tostarp trūkst izpratnes un zināšanu jautājumos, kas ir saistīti ar bezvalstniecību patvēruma kontekstā. Pieteikuma iesniedzējiem tas var radīt neskaidrības par procesu, viņu tiesībām un pienākumiem, kā arī izraisīt nepareizu identifikāciju un reģistrāciju.

4.14. Aizsardzības saturs



Cilvēkiem, kuri ir saņēmuši kādu starptautiskās aizsardzības veidu ES+ valstī, tiek piešķirtas dažādas tiesības un priekšrocības. Pozitīvs lēmums var piešķirt bēgļa vai alternatīvās aizsardzības statusu (ko sauc arī par ES saskaņotajiem statusiem). Atzīšanas rādītājs attiecas uz pozitīvo rezultātu skaitu procentos no to lēmumu kopskaita, kas tika pieņemti par starptautiskās aizsardzības pieteikumiem.

Kopējais ES+ atzīšanas līmenis pirmās instances lēmumiem par patvēruma pieteikumiem 2021. gadā bija 34 %. Tas nozīmē, ka no 535 000 pieņemtajiem lēmumiem 182 000 bija pozitīvi, piešķirot pieteikuma iesniedzējam bēgļa statusu vai alternatīvo aizsardzību. Lielākajā daļā pozitīvo lēmumu pirmajā instancē tika piešķirts bēgļa statuss (118 000 jeb 65 % no visiem pozitīvajiem lēmumiem), bet alternatīvā aizsardzība tika piešķirta atlikušajos 64 000 gadījumos (35 % no visiem pozitīvajiem lēmumiem). Ja aprēķinā tiek iekļautas atļaujas uzturēties humānu apsvērumu dēļ (papildus ES regulētajiem statusiem), ES+ kopējais atzīšanas līmenis pirmās instances lēmumiem 2021. gadā būtu 40 %.

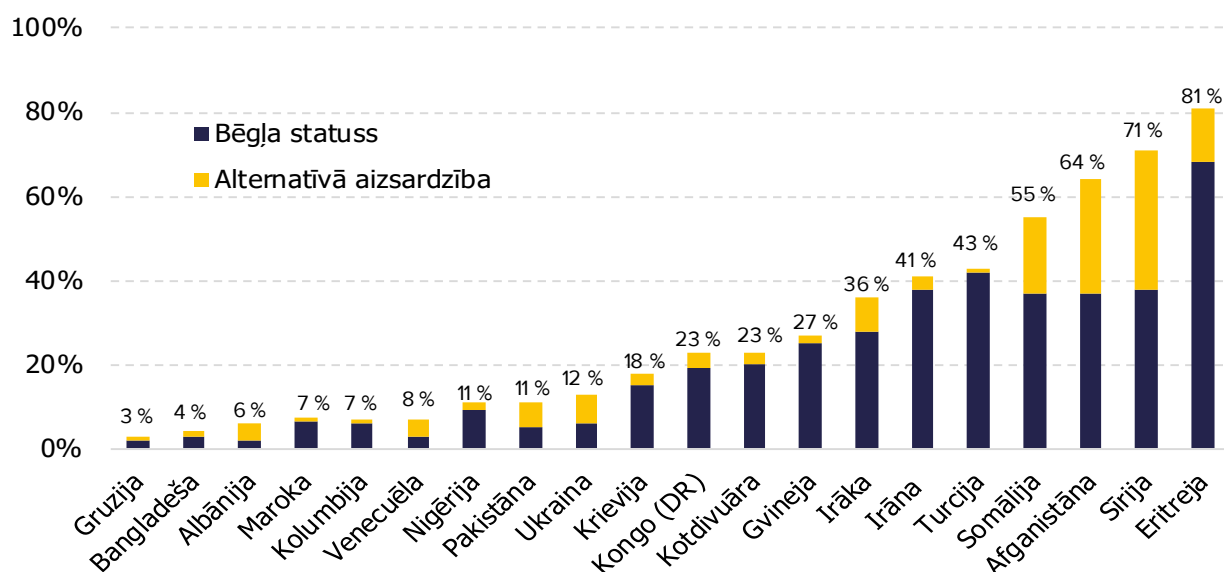
To tiesību un pakalpojumu apjoms un kvalitāte, ko saņem aizsardzības saņēmēji, nosaka izredzes uz viņu efektīvu integrāciju uzņemošajā sabiedrībā. Pirmais gads, kad tika īstenots ES 2021.–2027. gada rīcības plāns integrācijas un iekļaušanas jomā, bija 2021. gads. Vairākas dalībvalstis atjaunināja savas integrācijas stratēģijas, lai tās atbilstu ES rīcības plānam, tāpēc 2021. gadā centieni bija vērsti uz šo jauno stratēģiju īstenošanu. Tā rezultātā 2021. gadā vai 2022. gada sākumā stājās spēkā daudzas ar integrāciju saistītas likumdošanas izmaiņas.



Priekšplānā izvirzījās diskusijas par valsts aizsardzības un sistematizācijas pasākumiem, ko daļēji izraisīja Covid-19 ceļošanas ierobežojumi un samazinātā atgriešanās īstenošanas iespēja. Turklāt valstis pievērsās pastiprinātai statusa pārskatu izmantošanai, ar ko tika pamatota izbeigšana un atsaukšana iepriekšējos gados. Lietas 2021. gadā bieži tika nodotas tiesām, lai sniegtu norādījumus par ģimeņu atkalapvienošanos.

Arvien pieauga dažādu ieinteresēto personu – valsts iestāžu, pētniecības institūtu, ideju laboratoriju, akadēmisko aprindu un pilsoniskās sabiedrības organizāciju – veikto pētījumu skaits, kuros tika novērtēta valsts integrācijas stratēģiju efektivitāte un ietekme, un ziņojumi sniedza noderīgus ieskatus integrācijas pieeju turpmākai uzlabošanai. Lai gan daudzos starptautiskās aizsardzības saņēmēju ikdienas dzīves aspektos pastāvēja praktiski šķēršļi, valsts iestādes – bieži vien kopā ar vietējām iestādēm un pilsoniskās sabiedrības organizācijām – uzņēmās iniciatīvas, lai pārvarētu šīs problēmas, jo īpaši bērnu izglītības jomā.

2. attēls. Pirmās instances atzīšanas rādītāji ES+ valstīs pēc pilsonības un piešķirtā statusa 2021. gadā



Piezīme: šo 20 tautību pārstāvji 2021. gadā saņēma visvairāk pirmās instances lēmumu ES+ valstīs.
Avots: Eurostat [[migr_asydcfstq](#)], 2022. gada 22. aprīļa dati.

4.15. Bijušo pieteikuma iesniedzēju atgriešana



Pēc 2020. gada Covid-19 ierobežojumu būtiskās ietekmes perioda noraidīto patvēruma meklētāju atgriešanas izpilde tika atsākta 2021. gadā. Tomēr daudzas valstis nesasniedza tādu darbības līmeni kā pirms pandēmijas. Lai uzlabotu efektivitāti atgriešanas jomā, daudzas valstis ieviesa juridiskas un procesuālas izmaiņas, lai izveidotu savstarpējas saiknes starp patvēruma un atgriešanas procedūrām. Piemēram, tās iekļāva atgriešanas konsultācijas saistībā ar negatīvu patvēruma piešķiršanas lēmumu un atgriešanas rīkojuma iekļaušanu negatīvā patvēruma piešķiršanas lēmumā.

ES+ valstis turpināja centienus, lai veicinātu brīvprātīgu atgriešanos, izmantojot partnerības, reintegrācijas programmas un personalizētas konsultācijas trešo valstu valstspiederīgajiem. Lai uzlabotu atgriešanas īstenošanu, valstis izmantoja arī *Frontex* atbalstītos rīkus, piemēram, *Frontex* pieteikumu atgriešanai (*FAR*).



EST, ECT un valstu tiesas 2021. gadā izskatīja vairākas ar atgriešanu saistītas lietas, lai nodrošinātu procesuālo garantiju un cilvēktiesību standartu ievērošanu, tostarp lietas, kas ir saistītas ar individuālo risku, pareizu izvērtēšanu personas atgriešanas gadījumā, pienācīgi ņemot vērā bērna intereses pirms atgriešanas lēmuma pieņemšanas, pat ja persona, kurai šis lēmums ir adresēts, nav nepilngadīgais, bet vecāks; kompensācijas izmaksu par zaudējumiem, kas ir radušies noraidītiem patvēruma meklētājiem, kuri pēc izraidīšanas ir bijuši pakļauti necilvēcīgai un pazemojošai attieksmei; kā arī aizturēšanas atlikšanu, ja nav reālas atgriešanas perspektīvas.

4.16. Pārmitināšana un humanitārā uzņemšana



Covid-19 pasākumi, kas notika 2021. gadā, mudināja valstu administrācijas izmantot digitālos rīkus, lai turpinātu savas darbības pārmitināšanas jomā, tostarp attālinātās atlases intervijas un pirmsizceļošanas un kultūras orientācijas programmas. Tā kā pārmitināšanas darbības 2020. gadā tika ievērojami samazinātas, lielākā daļa valstu nespēja izpildīt savas apņemšanās šim gadam, kā rezultātā tās tika pārnestas uz 2021. gadu.

Notikumi Afganistānā izraisīja strauju evakuāciju, kas dažos gadījumos tika īstenota, izmantojot pārmitināšanas programmas. Tika īstenotas arī vairākas valstu iniciatīvas, lai uzņemtu Afganistānas pilsoņus, izmantojot humānās uzņemšanas shēmas.

Lai nodrošinātu alternatīvus, drošus un likumīgus aizsardzības veidus, dažas ES+ valstis turpināja attīstīt esošās kopienas sponsorēšanas programmas un piedāvāja papildu izglītības iespējas.

5. Bērni un personas ar īpašām vajadzībām patvēruma piešķiršanas procedūrā



Politikas nostādnes un prakse pieteikuma iesniedzējiem ar īpašām vajadzībām tika veidota pēc esošajiem valsts tiesību aktiem un pretendentu ar īpašām vajadzībām, kuri ierodas valstī, specifiskajiem profiliem.

Dažu ES+ valstu uzmanības centrā bija pretendentu ar īpašām vajadzībām identificēšana un atbalstīšana, izstrādājot valsts stratēģijas, koordinējot mehānismus, uzlabojot neaizsargātības novērtēšanas procesus un turpinot nodrošināt plašu specializētas apmācības klāstu. Citas valstis sāka jaunas iniciatīvas vai turpināja esošās, koncentrējoties uz konkrētām pretendentu grupām. Piemēram, tika atjauninātas un precizētas vadlīnijas gadījumu novērtēšanai, lai nodrošinātu, ka patvēruma ierēdņi pienācīgi ņem vērā prasības, kas ir saistītas ar vardarbību uz dzimuma pamata, sieviešu dzimumorgānu kropļošanu un apgrauzīšanu (FGM/C), seksuālo orientāciju un dzimumidentitāti, kā arī cilvēku tirdzniecību. Turklāt ar personāla specializētu apmācību arvien tika nodrošinātas zināšanas lietu izskatītājiem, lai viņi varētu ātri un attiecīgi identificēt specifiskās vajadzības un tām pievērsties.

Dažas uzņemšanas sistēmas atkal sadūrās ar izaicinājumu saistībā ar adekvātu atbalstu pieteikumu iesniedzējiem, kuriem ir īpašas vajadzības, kad specializētās uzņemšanas vietas bija ierobežotas. Vietas atrašana pieteikuma iesniedzējiem ar neaizsargātībām bija prioritāte daudzās EU+ valstīs, bet pieejamās vietas ne vienmēr bija optimāli piemērotas specializēto uzņemšanas vajadzību apmierināšanai.





Jauna ES stratēģija par cilvēku ar invaliditāti tiesībām tika pieņemta 2021.–2030. gadam, un Eiropas Komisija aicināja dalībvalstis ciešai sadarbībai ar *EUAA* patvēruma jomā. Jo īpaši tajā tika aicināts veicināt to amatpersonu un tulku apmācību, kuriem ir kontakti ar pieteikumu iesniedzējiem ar īpašām vajadzībām, iekļaujot personas ar invaliditāti. Turklāt jaunā, vispusīgā ES Bērnu tiesību stratēģija tika pieņemta 2021. gadā, īpaši ņemot vērā bēgļu bērnu piekļuvi izglītībai un pienācīgai veselības aprūpei, kā arī viņu nepieciešamību pēc vecumam piemērotas informācijas un norādījumiem patvēruma meklēšanas procedūras laikā.

Nepavadīti nepilngadīgie pieteikuma iesniedzēji



Aptuveni 23 600 starptautiskās aizsardzības pieteikumu 2021. gadā ES+ valstīs iesniedza nepavadīti nepilngadīgie,¹ un tas bija lielākais skaits kopš 2017. gada. Nepavadītu nepilngadīgo daļa no visiem starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējiem palika relatīvi stabila ap 4 %, tātad to absolūtā skaita pieaugums drīzāk atspoguļo kopumā iesniegto patvēruma pieteikumu skaitu nekā nepavadītu nepilngadīgo neproporcionālu ieplūdi.

Nepavadītu nepilngadīgo absolūtais skaits no Afganistānas (12 600) un Sīrijas (3900) bija augstākais kopš 2016. gada un ievērojami augstāks nekā katrā no iepriekšējiem 4 gadiem. Attiecīgi vairāk nekā pusi no visiem nepavadīto bērnu pieteikumiem iesniedza afgāņi (53 %), kuriem ar zināmu intervālu sekoja Sīrijas (16 %), Bangladešas (6 %) un Somālijas (5 %) patvēruma meklētāji, turklāt visi ar pieauguma tendenci pēdējos gados.

Apmēram divas trešdaļas no visiem nepavadītajiem nepilngadīgajiem pieteikuma iesniedzējiem bija 16–17 gadus veci, un meitenes bija tikai 6 % no visiem nepavadītiem nepilngadīgajiem ES+ valstīs.

Lielāks nepavadīto nepilngadīgo pieplūdums izcēla iepriekš pastāvošos valsts patvēruma sistēmu trūkumus, tostarp aizbildņu iecelšanu, pašpieteikušos nepilngadīgo vecuma novērtēšanu un skaidras juridiskās struktūras izveidošanu, lai efektīvi nodrošinātu, ka patvēruma kontekstā tiek ņemtas vērā bērna labākās intereses. Bērna ātra iekļaušana pamatplūsmas izglītībā joprojām bija problēma vairākās valstīs. Tas var negatīvi ietekmēt viņu turpmākās perspektīvas kā atzītiem starptautiskās aizsardzības saņēmējiem un iespēju iegūt citu veidu atļaujas saistībā ar mācībām vai darbu, ja viņu patvēruma pieteikums tiek noraidīts.

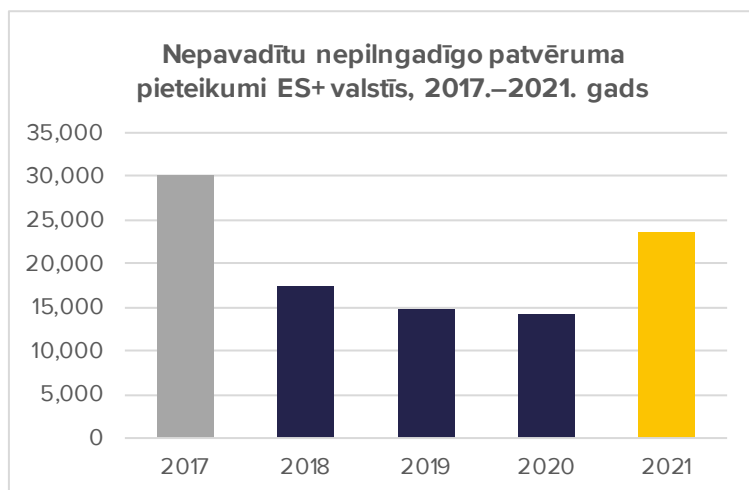
¹ Nebija datu par Franciju, Lietuvu un Portugāli.



Nepavadīti nepilngadīgie, kuri meklē aizsardzību



Ar **23 600 pieteikumiem** no nepavadītiem nepilngadīgajiem 2021. gadā tas bija augstākais patvēruma meklētāju skaits ES+ valstīs kopš



2/3 no visiem nepavadītiem nepilngadīgajiem bija **16–17** gadus veci

Avots: Eurostat dati 2022. gada 22. aprīlī.

#AsylumReport2022



Krasi ir pieaudzis no Afganistānas un Sīrijas nākušo bērnu skaits, kuri iesnieguši pieteikumus. Jaunie afgāņi bija 53 % no visiem nepavadītiem nepilngadīgajiem, bet sīriešu bērni bija 16 %.

<https://euaa.europa.eu/asylum-report-2022>

Nobeiguma piezīmes

Esošie karstie punkti un jaunās tendences 2021. gadā turpināja vairot spiedienu uz patvēruma sistēmām ES+ valstīs. Ārējā mobilitāte no esošajām pārvietošanas zonām un jaunie apstākļi, kas ir atspoguļoti ziņojumā, piemēram, migrācijas kā instrumenta izmantošana, ir noteikti kā faktori, kas vairo valstu administrāciju spriedzi. ES+ valstīm bija jāpārvalda masveida ieceļošana un arvien pieaugošais starptautiskās aizsardzības pieteikumu skaits, kas pieauga līdz pirmspandēmijas līmeņiem. Saskaroties ar šādu attīstību ES+ valstīs turpināja pielāgot savas patvēruma un uzņemšanas sistēmas, izmantojot pagaidu un ilgtermiņa risinājumu kombināciju.

Sākoties Covid-19 pandēmijas otrajam gadam patvēruma un uzņemšanas sistēmu darbībā joprojām bija problēmas. Tomēr 2021. gadā ES+ valstīs bija labāk sagatavotas un mērķtiecīgi virzīja risinājumus, lai pārvarētu pandēmijas izveidotās barjeras un nodrošinātu uzņēmējdarbības nepārtrauktību. Šādu iespēju nodrošināja, piemēram, patvēruma procedūru pastāvīgā digitalizācija. Tendence, kas pakāpeniski bija uzņēmusi tempu dažu pēdējo gadu laikā, saņēma lielāku impulsu pandēmijas laikā un turpinājās 2021. gadā.

Pēc Krievijas iebrukuma Ukrainā 2022. gada sākumā ļoti īsā laikā ES+ valstīs tika aicinātas atrast ātrus un vispusīgus aizsardzības risinājumus apmēram 5 miljoniem cilvēku, kuri bēga no kara, un tas bija neredzēti apjomīgs uzdevums pēdējo gadu laikā. Esošais ES likumdošanas instruments – Pagaidu aizsardzības direktīva – nodrošināja struktūru sistēmiskam risinājumam, un tā aktivizācija bruģēja ceļu, lai vienoti un paredzami pievērstos no Ukrainas bēgošo cilvēku vajadzībām.

Kopumā attīstība 2021. gadā un 2022. gada sākumā parādīja, cik ārkārtīgi svarīga ir izveidotā funkcionālā, daudznacionālā Eiropas aizsardzības arhitektūra – sistēma, kas nodrošina efektīvu aizsardzību tiem, kuriem tā ir nepieciešama, vienlaikus saglabājot respektu un cieņu pret tiem, kuriem nav šādu vajadzību. Šī attīstība uzsvēra arī patvēruma galveno priekšnoteikumu – krīzes rada un pastiprina aizsardzības nepieciešamību. Tādējādi krīzes situācijas un saistītais spiediens nav uzskatāmi par izņēmumu, bet gan par realitāti, un funkcionāla patvēruma sistēma ir izstrādāta ar mērķi tiem pievērsties.

Bruņots konflikts, sistemātiski cilvēktiesību pārkāpumi, politiskā nestabilitāte un ekosistēmu pastāvīga degradācija ir izraisījusi un turpinās izraisīt lielas pārvietošanas visā pasaulē. Lai identificētu radošus risinājumus pieaugošajam spiedienam, ir nepieciešamas elastīgas sistēmas un skaidra politikas veidošana, pamatojoties uz uzticamiem faktiem. Turklāt ir svarīgas vispusīgas likumdošanas un politikas struktūras, kas nodrošina pamatu, lai pievērstos Eiropā ieradušos pārvietoto cilvēku vajadzībām, vienlaikus ņemot vērā cilvēku pamattiesības un *neizraidīšanas* principu.

Pēdējo divdesmit gadu laikā līdz ar KEPS izveidošanu un attīstību Eiropa ir ievērojami progresējusi, veidojot kopēju struktūru patvēruma situācijas pārvaldībai. Ātra Eiropas reakcija uz krīzi Ukrainā un aizsardzības risinājumu nodrošināšana kļuva iespējama, jo izmantošanai jau bija sagatavots likumdošanas instruments Pagaidu aizsardzības direktīva, kaut arī tā nekad iepriekš nebija aktivizēta.

Protams, daudzās patvēruma situācijas jomās pastāv uzlabojumu iespēja, iekļaujot efektīvu piekļuvi teritorijai un patvēruma procedūrai, līdzvērtīgu atbildības sadalījumu starp Eiropas valstīm, uzņemšanas apstākļus un personu, kurām nav nepieciešama aizsardzība, efektīvas atgriešanas īstenošanu.



Tā kā turpinās diskusijas par Eiropas Komisijas Migrācijas un patvēruma pakta likumdošanas instrumentiem un pieaug EST un nacionālo tiesu iestāžu jurisprudences, lai nodrošinātu Eiropas patvēruma likuma pareizu interpretāciju un pielietojumu, tiks veikta KEPS turpmāka pielāgošana un modernizēšana, lai reaģētu uz migrācijas modeļu un saistīto aizsardzības vajadzību attīstību.

Skatiet visus papildu resursus, kas ir saistīti ar 2022. gada ziņojumu par situāciju patvēruma jomā: <https://euaa.europa.eu/asylum-knowledge/asylum-report>



2022. gada ziņojums par situāciju patvēruma jomā: Kopsavilkums

2022. gada ziņojumā par situāciju patvēruma jomā kā tieši pieejamā avotā, kurā ir ietverta informācija par starptautisko aizsardzību Eiropā, tiek sniegts vispusīgs pārskats par galvenajām norisēm patvēruma jomā 2021. gadā. Kopsavilkumā ir sniegta galvenā ziņojuma saīsinātā versija.

Eiropas Savienības Patvēruma aģentūrā (EUAA) tiek salīdzināta informācija par visiem Kopējās Eiropas patvēruma sistēmas aspektiem. Šajā nolūkā ziņojumā ir ieskicētas politikas nostādņu, prakses un likumdošanas izmaiņas. Tajā parādītas patvēruma meklēšanas tendences, svarīgākie rādītāji par 2021. atsaucē gadu, pārskats par Dublinas sistēmu, kas nosaka, kura dalībvalsts ir atbildīga par kādu lietu, un īpaša sadaļa par pieteikuma iesniedzējiem ar īpašām vajadzībām, tostarp nepavadītiem nepilngadīgajiem. Parādītajos tiesu prakses piemēros ir izskaidroti Eiropas un valstu likumi ES patvēruma *acquis* kontekstā.

2022. gada ziņojumā par situāciju patvēruma jomā ir izmantota informācija no plaša avotu diapazona, tostarp valsts iestāžu, ES institūciju, starptautisku organizāciju, pilsoniskās sabiedrības organizāciju un akadēmisko aprindu pārstāvju skatījumā, lai parādītu pilnu ainu un atšķirīgās perspektīvas. Ziņojumu, kas aptver periodu no 2021. gada 1. janvāra līdz 31. decembrim, var izmantot kā atsauci par starptautiskās aizsardzības jaunākajām tendencēm Eiropā.

